

614.16

7/8741

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
Konsolosluk Prensipler Daire Başkanlığı

Sayı : B.06.0.KOPR.0.0-401.11.1-2009/331616
Konu : Yazılı Soru Önergesi / Atilla
Kaya

- 9 Kasım 2009

TBMM BAŐKANLIĐINA

İlgi : 10 Temmuz 2009 tarih ve A010GNS0100002-7/8741-14556/31461 sayılı yazıları

İstanbul Milletvekili Atilla Kaya'nın 7/8741 esas numaralı yazılı soru önergesine cevap metni ekte sunulmuştur.

Saygılarımla arzederim.

Ahmet DAVUTOĐLU
Dışışleri Bakanı

Ek : 3 sayfa

SORU :

Medeni Kanunumuza göre, çocuklar doğuştan, ana-babanın vatandaşlığını kazanırlar. Çocukların korunması konusu, milli hukuk nizamları kadar uluslararası hukuku da öteden beri yoğun bir şekilde ilgilendirmiştir. Ülkeler arasındaki yoğun nüfus hareketlerine bağlı olarak çocukların ana-babalarını takiben yurtdışına gitmeleri, kendilerinin bütün ülkelerde aynı düzeyde ve yeknesak bir şekilde korunmalarını gündeme getirmiştir.

Başta Almanya olmak üzere, Avrupa ülkelerinde milyonlarca vatandaşımız yaşamaktadır. Hangi ülkede bulunurlarsa bulunsunlar, savunmasız ve masum çocukları korumak, yalnız vatandaşı bulundukları ülke makamlarına değil, yaşadıkları ülke makamlarına da düşen ahlaki bir görevdir.

Ülkemizde anayasanın 41 ve 42 inci maddelerinde de belirtildiği gibi, küçüklerin korunması devletin asli görevleri arasındadır. 27.05.1983 tarihli Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu çerçevesinde yurt düzeyinde her il ve ilçede teşkilat kurulmuş ve çocuk yuvaları, yetiştirme yurtları, kreş ve gündüz bakımevleri, bakım ve rehabilitasyon merkezleri açılmıştır. Kurum ayrıca, uygun bulduğu bakıcı aileleri de küçüklerin yetiştirilmesiyle görevlendirebilmektedir.

Yurt dışında yaşayan Müslüman Türk çocuklarını, bazı sebeplerden dolayı yaşadıkları ülkenin hükümeti zorla ellerinden alarak Hristiyan Ailelere teslim ettiği bazı basın yayın organlarında yer almıştır.

Buna göre :

1. Yurt dışında yaşayan soydaşlarımızın çocuklarının zorla Alman Hükümeti tarafından Hristiyan ailelere verildiği doğru mudur?
2. Yurt dışında bugüne kadar kaç Türk çocuğu bu şekilde yurtlara yerleştirilip yabancı ailelere evlatlık olarak verilmiştir?
3. Müslüman Türk çocuklarının Hristiyan ailelere verilmemesi için herhangi bir girişiminiz olmuş mudur? Bu konuyla ilgili bir araştırma var mıdır? Varsa sonucu nedir?
4. Yurt dışında ki vatandaşlarımızın bakıma muhtaç ve evlatlık verilme durumunda olan çocuklarına kendi kuruluşlarımız sahip çıkmakta mıdır? Bu yönde bir çalışmanız var mıdır?

CEVAP :

1. Velayeti aileden alınan soydaşlarımızın çocuklarının Alman Hükümeti tarafından özellikle "Hristiyan ailelere verildiği" şeklinde bir bilgi Bakanlığımızda mevcut değildir. Söz konusu uygulamada kullanılan koruyucu aileler bakımından esas ölçütü dini inançlarından ziyade, çocuğa geçici de olsa sağlıklı bir yetiştirme ortamı yaratıp yaratmayacaklarının oluşturması gerektiği açıktır.

Almanya Federal Cumhuriyeti'nde ikamet eden bir çocuğun risk altında olması durumunda velayeti mahkeme kararıyla aileden alınabilmektedir. Söz konusu risk durumu öğretmen, bakıcı, arkadaş, komşu veya akraba tarafından çocuğun maddi ve/veya manevi olarak zarara uğrayabileceğinin şikayet edilmesi sonucu incelenerek aile mahkemesi kararıyla tesbit edilmektedir. Belediyelere bağlı olarak çalışan Gençlik Dairelerine ihbarda bulunulması durumunda daire tarafından görevlendirilen bir uzman çocuğun durumunu yerinde tesbit ederek rapor hazırlamaktadır. Tesbit edilen sorunun rehabilitasyonla çözümlenebileceği değerlendirilirse söz konusu Daire gereken rehabilitasyon desteğini aileye sağlamaktadır. Ailenin yardımı kabul etmemesi ve çocuğun maddi ve manevi sağlığına yönelik tehdit unsurlarının devamı halinde çocuk aileden alınarak belli bir yaşın altında olması durumunda koruyucu aileye, üstünde olması durumunda yurtlara verilmektedir. Çocuğun ailesinden alınması söz konusuysa Gençlik Dairesi tarafından aile mahkemesine bildirimde bulunulmakta, mahkeme 1 ay içerisinde ara karar vermekte ve geçici olarak velayet Gençlik Dairesine verilmektedir. Bu süreçte aile mahkemesi hakimi bağımsız bir bilirkişiyi rapor hazırlamak üzere görevlendirmektedir. Ayrıca çocuk için de masrafları devlet tarafından karşılanan çocuk avukatı atanmaktadır.

2. Alman kurumlarınca velayeti alınan Türk çocuklarına ilişkin kesin sayısal veriler mevcut değildir. Bu konuda ahiren Alman makamlarından bilgi talebinde bulunulmasına rağmen, velayeti alınan çocuklara ilişkin milliyet temelinde istatistik tutulmadığı yanıtı alınmıştır. Münih Gençlik Dairesi yetkililerince Bavyera eyaletinde Gençlik Dairelerince velayeti alınan Türk çocuk sayısı 40 olarak belirtilmiştir. Gayriresmi bilgilere göre Berlin eyaletinde 2009'un ilk çeyreğinde velayeti alınan Türk çocuğu sayısı 93 olup, Alman makamları bu eyalette her yıl 300-400 çocuğun velayetine el koymaktadır.

3. Çocuklarının velayeti ellerinden alınan ailelere Konsolosluklarımız gereken hukuki ve himaye desteğini sağlamaktadır. Ailelerin başvurması halinde Konsolosluk görevlilerimiz ilgili Alman kurumlarıyla temas ve yazışmalarda bulunarak velayetin aileye iadesi sürecinin hızlandırılmasında ve ayrıca vatandaşımızın yalnız olmadığının gösterilmesinde rol oynamaktadır. Temsilciliklerimiz istihdam ettikleri yerel hukuk danışmanlarıyla vatandaşlarımızın yabancı ülke makamları nezdinde haklarını aramalarında ücretsiz hukuk desteği sağlamaktadır. Almanya'daki 13 Başkonsoloslüğümüzün tamamında Hukuk Danışmanı görev yapmaktadır. Konsolosluklarımızda sosyal danışmanlar ve özellikle kadın vatandaşlarımıza hizmet sunacak uzmanlar görevlendirilmesi Bakanlığımızın konsolosluk hizmetleri alanındaki öncelikleri arasındadır.

4. Alman makamlarınca velayeti alınan çocuklarla ilgili son olarak Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürü başkanlığında uzman bir heyet 18-29 Mart 2009 tarihlerinde Berlin, Köln, Frankfurt ve Münih'i ziyaret ederek, yerel makamlar, Türk STK temsilcileri, aileler ve uzmanlarla görüşmüştür. Çalışma ziyareti sonunda hazırlanan ve önümüzdeki günlerde resmiyet kazanacağı öğrenilen raporda önemli tesbitlerde bulunulduğu görülmüştür. Gerek sözkonusu raporda yeralan görüşlerden gerek Almanya'daki Konsolosluklarımızdan alınan bilgilerden özetle :

- Türk ailelerin koruyucu aile olma konusundaki isteksizlikleri nedeniyle sayının düşük olduğu,
- Ailelerin hak ve yükümlülüklerini, yasal prosedürü yeterince bilmedikleri,
- Gençlik dairelerinde çalışan ve rapor hazırlayan Türk uzman sayısının yetersizliğinin bazı kültürel kodların okunmasında yanlışlara yol açtığı,
- Ailelerin var olan sorunlarına ilişkin danışmanlık hizmeti alabilecekleri aile danışma merkezlerinin, Türk kökenli psikoterapist, psikolog veya evlilik danışmanlarının az sayıda olduğu ve yeterince hizmet sağlanamadığı,
- Çocuk vesayeti alanında uzmanlaşmış bir derneğin veya sivil inisiyatifin kurulamadığı ve profesyonel olarak hiçbir Türk STK'sında aile danışmanlığı hizmeti verilmediği anlaşılmaktadır.

Velayeti yabancı ülke makamlarınca alınan çocukların konsolosluk işlemleri konusunda, Bakanlığımız, Adalet Bakanlığı ve SHÇEK temsilcilerinin katılımıyla Mayıs ayında yapılan toplantıda ülkemizin bu alandaki uygulamaları gözden geçirilmiştir. Bu çerçevede, Türk çocuğunun velayetini aldığı halde bunu Türk Konsoloslughuna bildirmeyen yabancı ülke makamlarının uyarılması, Konsolosluklarımızın bu yöndeki bildirimleri derhal SHÇEK'na iletmeleri, Kurumun, sözkonusu çocukların Türkiye'ye getirilerek kendilerine bakım sağlanması konusunda girişim başlatması gibi hususların dış temsilciliklerimizin dikkatine getirilmesi öngörülmektedir.

Saygılarımla arz ederim.